

V. Rekomendacje - propozycje działań, które powinny lub mogą zostać podjęte w celu wyeliminowania lub zniwelowania problemów

W części wstępnej opracowania wskazano na szereg problemów, które utrudniają współpracę i powodują konflikty na linii OSD-OK, tym samym hamując rozwój szybkich sieci opartych na istniejącej podbudowie słupowej. Nie powtarzając w tym miejscu wszystkich tych trudności przypomnieć warto, iż są to m.in. ingerowanie przez OSD w procedury wewnętrzne OK, narzucanie OK procedur BHP, które de facto leżą w gestii OK, problemy z tytułami prawnymi do nieruchomości oraz procedurami budowlanymi, w tym brakiem wiążących norm technicznych, „wymuszaniem” zastosowania określonych trybów realizacji robót określonych w PB, braki procedur dotyczących sytuacji przebudowy linii elektroenergetycznej i/lub likwidacji podbudowy słupowej, brak jasnych zasad kształtowania opłat i ich wysokość, zróżnicowanie praktyk OSD nie tylko pomiędzy nimi, ale także pomiędzy różnymi oddziałami/rejonami tego samego OSD.

Na szereg tych problemów autorzy analizy starali się odpowiedzieć, przedstawiając swoje rekomendacje i stanowisko w treści poszczególnych części opracowania (np. rekomendacje co do aspektów kosztowych) oraz prezentując poniżej inne, możliwe do zastosowania rozwiązania bądź takie, które wymagają w tym miejscu usystematyzowania.

1. Rekomendowana procedura dostępu do słupów – etapy realizacji umowy

Autorzy niniejszego opracowania rekomendują współpracę pomiędzy OK a OSD polegającą na systemie zawierania umów ramowych oraz umów szczegółowych, gdyż taki sposób współpracy powinien znacznie usprawnić (przede wszystkim przyspieszyć) uzyskiwanie dostępu przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych do słupów OSD. W zawieranej umowie ramowej, strony mogłyby określić podstawowe zasady swojej współpracy, procedurę uzyskiwania dostępu do słupów w konkretnej relacji, sposób zawierania umów szczegółowych, warunki techniczne oraz ceny za dostęp. Natomiast w sytuacji, w której przedsiębiorca telekomunikacyjny potrzebowałby uzyskać dostęp do danej podbudowy słupowej, po prostu kierowałby zapytanie do OSD o jej dostępność, a po potwierdzeniu przez OSD takiej dostępności, zawierana byłaby umowa szczegółowa lub aneks do uprzednio zawartej umowy szczegółowej. Proponowane rozwiązanie mogłoby swoim kształtem w pewnym stopniu przypominać rozwiązania znane z dostępu hurtowego na rynku telekomunikacyjnym.

Umowa ramowa powinna zostać zawarta przez strony przed przystąpieniem do rozpatrywania wniosku przedsiębiorcy telekomunikacyjnego o dostęp do konkretnej podbudowy słupowej, a nie dopiero po ustaleniu przez strony warunków technicznych. Oczywiście do jej zawarcia powinno dojść w terminie 60 dni od dnia wystąpienia przez OK z wnioskiem. Postuluje się, aby warunki techniczne dostępu były publikowane na www OSD. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby strony jednocześnie negocjowały treść umowy ramowej oraz umowy/umów szczegółowych – byleby nie stało się regułą to, że negocjacje w obu przedmiotach niweczyłaby odmowa OSD co do udostępnienia danego słupa. W przypadku potrzeby udostępnienia danemu OK kolejnych słupów, strony mogłyby zawierać nowe umowy szczegółowe lub aneksować umowy poprzednio zawarte – w zależności od potrzeb i okoliczności danego przypadku.

Postanowienia umowy ramowej powinny być na tyle skonkretyzowane, aby treść aneksu lub umowy szczegółowej sprowadzała się do dookreślenia słupów, które mają podlegać udostępnieniu oraz –

wyjątkowo – do doprecyzowania kwestii technicznych wymagających odrębnej regulacji z uwagi na specyfikę danego przypadku. Ponadto, procedury udostępniania słupów określone w umowie ramowej, opisujące postępowanie stron od momentu wystąpienia przez OK z wnioskiem o dostęp do podbudowy słupowej na konkretnym odcinku do udostępnienia infrastruktury, powinny być tak opisane, aby możliwe było ich zrealizowanie w ustawowym 60-dniowym terminie.

Wniosek/zapytanie o dostęp do danych słupów – bez względu na to, czy miałby finalnie prowadzić do podpisania umowy szczegółowej, aneksu do umowy czy też jeszcze innego dokumentu – w zależności od przyjętego przez OSD i OK modelu współpracy – powinien być traktowany jako wniosek o dostęp, o którym mowa w art. 19 ust. 3 Ustawy, a brak jego uwzględnienia w terminie 60 dni z przyczyn innych niż określone w art. 19 ust. 4 Ustawy, powinien otwierać OK drogę do wystąpienia do Prezesa UKE o wydanie decyzji w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej, stosownie do treści art. 21 ust. 2 Ustawy.

Oczywiście wszystkie kwestie związane z dostępem mogłyby zostać uregulowane w jednej umowie. Najważniejsze jest jednak to, aby umowa była zawierana przez strony w odpowiednim czasie (czyli w określonym w przepisach Ustawy 60-dniowym terminie od dnia wystąpienia z wnioskiem przez OK), a możliwości uzyskania przez OK dostępu do słupów, w tym możliwości wystąpienia przez OK do Prezesa UKE o wydanie decyzji zastępującej umowę, nie blokował spór z OSD co do warunków technicznych dostępu do konkretnego słupa.

Autorzy rekomendują zatem wprowadzenie procedury dostępu, która miałaby się składać z kilku zasadniczych kroków:

1. DECYZJA OK O REALIZACJI SZYBKIEJ SIECI TELEKOMUNIKACYJNEJ.
2. ZAPYTANIE OK O INFRASTRUKTURĘ OSD.
3. UDZIELENIE INFORMACJI PRZEZ OSD.
4. WNIOSEK OK O PODJĘCIE NEGOCJACJI I ZAWARCIE UMOWY RAMOWEJ.
5. ZAWARCIE UMOWY RAMOWEJ.
6. PRZEKAZANIE OK PRZEZ OSD MATERIAŁÓW DO SPORZĄDZENIA PROJEKTU, W TYM WYTYCZNYCH TECHNICZNYCH.
7. INSPEKCJA/ WIZJA W TERENIE Z UDZIAŁEM OK I OSD.
8. WYKONANIE PROJEKTU TECHNICZNEGO PRZEZ OK.
9. AKCEPTACJA PROJEKTU PRZEZ OSD.
10. ZAWARCIE UMOWY SZCZEGÓŁOWEJ.
11. DOSTĘP DO SŁUPÓW

2. Wskazanie rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa instalacji kabli telekomunikacyjnych na słupach oraz trybu prowadzonych prac związanych z instalacją kabli na podbudowie słupowej OSD

Poniżej przedstawiono podstawowe zasady, jakimi w ocenie autorów analizy powinien kierować się OK podczas wieszania swojej infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD:

- ❖ Należy wykorzystywać przede wszystkim kable o konstrukcji w pełni dielektrycznej samowiszące. Używanie kabli z żyłami miedzianymi lub wykorzystującymi stalowy element nośny powinno być ograniczone do odcinków nieprzekraczających 500 m. Dla dłuższych odcinków należy stosować kable światłowodowe.

Kable światłowodowe są przede wszystkim dielektryczne – co oznacza, że bardzo słabo przewodzą prąd elektryczny, czyli można je określić, jako izolatory elektryczne. Oprócz tego kable światłowodowe, w przeciwieństwie do kabli miedzianych, są odporne na zakłócenia spowodowane oddziaływaniem pola elektromagnetycznego (emitowanego m.in. z linii elektroenergetycznych, szczególnie linii SN i WN) - ponieważ przesyłają dane w formie wiązki światła.

Obecnie w zakresie budowy linii telekomunikacyjnych na podbudowie elektroenergetycznej WN stosowana jest m.in. technologia owijania kabli światłowodowych specjalnej konstrukcji wokół przewodów fazowych lub odgromowych oraz technologia mocowania kabli światłowodowych specjalnej konstrukcji do przewodów fazowych lub odgromowych przy pomocy oplotu z taśm lub sznurów – co świadczy o tym, że nie ma żadnych przeciwwskazań do tego, aby kable światłowodowe wisały bardzo blisko przewodów fazowych lub odgromowych. Jedynym problemem związanym z takim używaniem kabli światłowodowych może być fizyczne uszkodzenie powłoki kabli w przypadku luźnego zawieszenia bezpośrednio obok innego kabla. Problem ten można wyeliminować, zachowując odpowiedni minimalny dystans między kablami światłowodowymi i innymi.

Istotną cechą kabli światłowodowych jest także ich stosunkowo niska masa w przeliczeniu na jedno włókno, co ma duże znaczenie szczególnie w przypadku zawieszania na przelotowych słupach żelbetowych ŻN, których nośność jest stosunkowo niewielka (2-3 kN). Poza tym, ze względu na niewielkie przekroje kabli światłowodowych, na kable te w stosunkowo niewielkim zakresie oddziałuje parcie wiatru i osadzanie się szadzi, co jest istotnym czynnikiem w przypadku obliczania wytrzymałości na podbudowie słupowej.

Z uwagi na powyższe, podwieszanie na słupach innych rodzajów kabli telekomunikacyjnych (np. kable z ośrodkiem miedzianym, w tym kable koncentrycznych) jest opłacalne tylko wówczas, gdy stanowią one rozbudowę istniejącej infrastruktury tego samego typu. Przy obecnie stosowanych w telekomunikacji przepustowościach, kable miedziane wykorzystuje się przede wszystkim w instalacjach wewnątrzbudynkowych.

Niewątpliwie kable o żyłach miedzianych nie powinny być podwieszane na podbudowie słupowej linii SN lub WN, zarówno ze względów bezpieczeństwa, jak i z uwagi na ich niewielką odporność na zakłócenia związane z emitowanym polem elektromagnetycznym z linii SN lub WN. W przypadku linii elektroenergetycznych WN stosowanie innych kabli telekomunikacyjnych niż światłowodowe i zawieszanie kabli światłowodowych w sposób inny niż w technologii OPGW416, OPPC417, MASS418, ADSS wydaje się praktycznie niemożliwe.

- ❖ W celu zminimalizowania obciążenia słupa OSD należy dobierać elementy osprzętu telekomunikacyjnego o możliwie najmniejszej wadze (np. wykonane z użyciem tworzyw sztucznych), zapewniające jednak wymagane w dokumentacji projektowej parametry: obciążeniowe, temperaturowe, odporności na promieniowanie UV oraz wymaganej nadmiarowości. Na żerdziach żelbetowych ŻN - ze względu na niską wartość parametru ich nośności - ograniczyć należy zawieszenie kabli z żyłami miedzianymi o liczbie żył większej niż 20 (ze względu na wagę tych kabli). W tabeli poniżej przedstawiono przykładowe kable telekomunikacyjne ze wskazaniem ich masy w kg/km.

Tabela 16 – przykłady masy poszczególnych kabli telekomunikacyjnych

KABEL/ PRZEWÓD	RODZAJ KABLA	MASA KABLA [KG/ 1 KM]
XzTKMXpwn 10x4x0,5	kabel z żyłami miedzianymi samonośny	197
XASpn 75 0,8/3,7	przewód koncentryczny samonośny	76
Z-XXOTKtsdD 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy wzmacniany dielektrycznym elementem centralnym	90
Z-XXOTKtsdD 24j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy wzmacniany dielektrycznym elementem centralnym	70
S-XOTKtsd 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy samonośny, ósemkowy	150
S-XOTKtsd 24j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy samonośny, ósemkowy	120
ADSS-XXOTKtsdD 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy, samonośny ADSS	200

- ❖ Do mocowania elementów infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach OSD należy używać w pierwszej kolejności taśm stalowych, w celu ograniczenia ingerencji w strukturę słupów.
- ❖ Elementy infrastruktury telekomunikacyjnej o sporych gabarytach (mufy, skrzynki, stelaże zapasów) powinno się umieszczać na słupie OSD w sposób minimalizujący zwiększenie jego przekroju poprzecznego (mufy mocowane pionowo lub skrzynki mocowane w środku dedykowanego zwijaka zapasów kabla) – pozwoli to na zmniejszenie obciążenia wiatrem całości konstrukcji.
- ❖ Na słupach OSD innych niż wirowe, zlokalizowanych w miejscach trudnodostępnych, elementy infrastruktury telekomunikacyjnej należy instalować z użyciem elementów dystansowych, zapewniających odstęp od żerdzi min. 15 cm, w celu umożliwienia obsługi i konserwacji z wykorzystaniem słupełazów.

3. Wskazanie rekomendacji co do sposobu ustalania opłat za udostępnienie podbudowy słupowej OSD

Zobacz rozdział IV.

4. Rekomendacje w zakresie zmiany przepisów prawa

- 1) aktualizacja rozporządzenia *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie [dalej: RozpWarunkiTechniczne]*.

Obecnie, warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie określają przepisy RozpWarunkiTechniczne. Jest to akt prawny, który został wprowadzony 13 lat temu i który nie przystaje do aktualnego sposobu i technologii realizacji sieci telekomunikacyjnych. Niewątpliwą wadą obowiązującego aktu prawnego jest szereg luk prawnych w zakresie warunków realizacji telekomunikacyjnych inwestycji liniowych.

Z uwagi na brak obowiązujących regulacji prawnych, część przedsiębiorców energetycznych wypełnia te luki własnymi regulacjami wewnętrznymi o charakterze instrukcji technicznych lub powołuje się na zapisy Polskich Norm (w tym nieobowiązujących), które przedmiotem regulacji są najbardziej zbliżone do przedmiotu dostępu realizowanego przez OK.

Odnosząc się do wykorzystania Polskich Norm, część z postanowień rzeczywiście może znaleźć zastosowania z uwagi na brak innych regulacji, jednak trzeba sobie zdawać sprawę, iż takie rozwiązanie ma charakter prowizoryczny i konfliktogenny. Należy mieć bowiem na uwadze, iż częstą praktyką jest wymaganie stosowania norm wycofanych lub zdezaktualizowanych. OSD powołując się na podobieństwo instalowania przewodów energetycznych do montażu kabli telekomunikacyjnych, przekłada te postanowienia tych dokumentów, które dotyczą kabli elektroenergetycznych, na zasady instalowania kabli telekomunikacyjnych. Taka praktyka nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego ani faktycznego i budzi spore kontrowersje.

Co więcej, lukę regulacyjną poszczególni przedsiębiorcy energetyczni zastępują swoimi wewnętrznymi normami lub instrukcjami, które nie zawierają spójnych uregulowań. Instrukcje wewnętrzne, zwykle stanowią nienegocjowane załączniki do umów. W efekcie wprowadzania norm wewnętrznych u różnych OSD, to samo zagadnienie jest różnie rozumiane czy interpretowane przez te podmioty, a warunki techniczne realizacji sieci telekomunikacyjnych zależne są od tego, który OSD jest właścicielem słupów wykorzystywanych do budowy sieci telekomunikacyjnej.

Taki stan rzeczy jest zaś często przyczyną sporów pomiędzy przedsiębiorcami energetycznymi a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi lub w ogóle przyczyną rezygnacji przedsiębiorców z korzystania ze słupów. Powyższe wnioski autorów raportu potwierdzają wyniki badań ankietowych.

Na chwilę obecną, przepisy RozpWarunkiTechniczne określają jedynie, jak powinny kształtować się minimalne odległości linii kablowej od powierzchni ziemi poza pasem drogowym. W tym rozporządzeniu brak jest zaś regulacji kwestii podstawowych z punktu widzenia podwieszania kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej. Przykładowo RozpWarunkiTechniczne, w ogóle nie odnosi się do takich zagadnień jak:

- ❖ minimalne odległości pomiędzy przewodami linii elektroenergetycznej a przewodami linii telekomunikacyjnej, zawieszonymi na tej samej podbudowie,
- ❖ minimalne odległości pomiędzy wiszącymi na tych samych słupach kablami telekomunikacyjnymi,
- ❖ realizacja sieci telekomunikacyjnych w technologii światłowodowej.

Warto również w tym miejscu przywołać problem różnych definicji telekomunikacyjnych obiektów budowlanych występujących w poszczególnych aktach prawnych (PT, PGiK, Ustawa, RozpWarunkiTechniczne).

Szczególnie problematyczny z punktu widzenia realizacji inwestycji z wykorzystaniem podbudowy słupowej OSD wydaje się być brak definicji sieci telekomunikacyjnej zarówno w PB jak i w RozpWarunkiTechniczne

Jedyną legalną definicją sieci telekomunikacyjnej jest obecnie ta, wskazana w art. 2 ust. 35 PT, ale trudno ją wykorzystać do jednoznacznej interpretacji przepisów budowlanych. W obowiązującym stanie prawnym, obiektami budowlanymi w rozumieniu PB, w zakresie dotyczącym budowy infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej sieci energetycznej są telekomunikacyjne linie kablowe oraz przyłącza, a także sieć telekomunikacyjna, której budowa wymaga zgłoszenia właściwemu organowi.

W związku z tym, jak wspomniano wyżej, jedyną dostępną, legalną definicję sieci telekomunikacyjnej, znajdziemy w art. 2 pkt 35 PT. Należy zwrócić uwagę, że tak zdefiniowana sieć telekomunikacyjna składa się z trzech głównych elementów: systemów transmisyjnych, urządzeń komutacyjnych lub przekierowujących i nieaktywnych elementów sieci. Nieaktywne elementy sieci to inaczej elementy pasywne sieci, na które składają się m.in. linie, kanalizacje kablowe, słupy, wieże, maszty, kable, przewody oraz osprzęt, które dodatkowo zdefiniowane zostały, jako telekomunikacyjne obiekty budowlane w RozpWarunkiTechniczne.

Zatem, pod pojęciem sieć telekomunikacyjna należy rozumieć zespół elementów o różnych cechach, które zostały wybudowane w ramach jednej inwestycji. Rozwiązaniem problemu ujednoczenia interpretacji pojęcia sieć telekomunikacyjna, może być zmiana RozpWarunkiTechniczne poprzez dodanie w § 3 nowej definicji (opartej o definicję z PT), która jednoznacznie wskazywać powinna różnicę pomiędzy budową sieci telekomunikacyjnej, rozumianą, jako realizacja jednego przedsięwzięcia obejmującego wszystkie elementy (urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, urządzenia transmisyjne oraz elementy nieaktywne), a budową innych zdefiniowanych już w RozpWarunkiTechniczne elementów infrastruktury telekomunikacyjnej, takich jak telekomunikacyjna linia kablowa czy przyłącze telekomunikacyjne.

Przypadek budowy sieci telekomunikacyjnej będzie występował w praktyce jedynie przy jednoczesnym spełnieniu poniższych warunków:

- ❖ jedno zamierzenie budowlane objęte zgłoszeniem,
- ❖ obiekty, w tym elementy pasywne, muszą być połączone i współpracujące,
- ❖ inwestycja musi być zaopatrzona w systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne i przekierowujące,
- ❖ całość musi służyć telekomunikacji (transmisji sygnałów).

Zdefiniowanie sieci telekomunikacyjnej, pozwoliłoby zdaniem autorów analizy, na zakończenie wielu sporów występujących pomiędzy OK i OSD na gruncie kwalifikacji inwestycji i przypisania im właściwych obowiązków wobec organów administracji budowlanej, a co za tym idzie wykluczenie możliwości wymuszania na OK realizowania inwestycji polegającej na budowie telekomunikacyjnej linii kablowej z rygorami przypisanymi budowie sieci telekomunikacyjnej.

Kolejną definicją przywołaną w RozpWarunkiTechniczne, wymagającą zmiany jest definicja przyłącza telekomunikacyjnego. Obecna definicja powoduje trudności w zastosowaniu do przyłączy światłowodowych, w których z uwagi na technologię nie występuje tzw. złącze rozgałęźne, które

odnosi się do przyłączy wykonanych z kabli z żyłami miedzianymi. W przypadku kabli światłowodowych funkcję złącza rozgałęźnego pełni zazwyczaj splitter optyczny, który powoduje podział sygnału optycznego. Złącze rozgałęźne sugeruje fizyczny rozdział włókna, który nie występuje w technologii światłowodowej. Zaproponowana poniżej zmiana definicji przyłącza, zakończyłaby spory wokół tego, kiedy dany odcinek linii kablowej możemy zakwalifikować jako przyłącze, co również ma niebagatelne znaczenie w kontekście kwalifikowania inwestycji OK na gruncie PB oraz przypisanie im właściwych obowiązków administracyjno prawnych. Zasadnym jest także uchylene postanowień dotyczących tzw. torów napowietrznych z załącznika nr 2 do rozporządzenia, gdyż taka metoda instalacji nie występuje w praktyce i można ją określić jako archaiczną.

Zdaniem autorów analizy, wymagania techniczne, o których mowa w załączniku 2 do rozporządzenia, nie powinny mieć zastosowania do telekomunikacyjnych linii kablowych wykonanych z kabli dielektrycznych. Mając na uwadze występującą lukę prawną oraz problemy interpretacyjne autorzy analizy rekomendują następujące zmiany RozpWarunkiTechniczne:

❖ w § 3:

- pkt 11 otrzymuje brzmienie:

przyłącze telekomunikacyjne do budynku — odcinek linii kablowej podziemnej, linii kablowej nadziemnej lub kanalizacji kablowej, zawarty między miejscem fizycznego rozdziału kabla lub miejscem podziału mocy sygnału optycznego a zakończeniem tych linii lub kanalizacji w budynku;

- po pkt 11) dodaje się pkt 11a) w brzmieniu:

sieć telekomunikacyjna – systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci stanowiące telekomunikacyjne obiekty budowlane oraz przyłącza telekomunikacyjne do budynku, realizowane w ramach jednego zamierzenia budowlanego, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju;

❖ w § 5, po ust. 2 dodaje się ust. 2a, ust. 2b i ust. 2c w brzmieniu:

2a. Odległości przewodów nadziemnej telekomunikacyjnej linii kablowej, budowanej na istniejącej podbudowie elektroenergetycznej, od najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej nie powinny być mniejsze niż: a) 0,3 m- dla linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym ≤ 1 kV, b) 1,2 m- dla linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym > 1 kV ale ≤ 15 kV.

2b. Przy określaniu minimalnych odległości przewodów telekomunikacyjnej linii kablowej od najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym > 15 kV należy kierować się wytycznymi wydanymi przez zarządcę lub właściciela tej linii.

2c. Odległość pomiędzy przewodami telekomunikacyjnych linii kablowych, budowanych na istniejącej podbudowie elektroenergetycznej nie powinna być mniejsza niż 0,1 m.

❖ § 8 otrzymuje brzmienie:

Wymagania techniczne dotyczące ochrony sieci telekomunikacyjnej i urządzeń telekomunikacyjnych przed przepięciami i przetężeniami powstającymi w torach kablowych określa załącznik nr 2 do

rozporządzenia. Wymagań technicznych, o których mowa w załączniku 2 do rozporządzenia nie stosuje się do telekomunikacyjnych linii kablowych wykonanych z kabli dielektrycznych.

2) wprowadzenie sankcji za postępowanie OSD sprzeczne z przepisami Ustawy

Ustawa w dużym stopniu ogólności wyznacza zasady postępowania OSD w zakresie udostępniania podbudowy słupowej. Ponadto Ustawa nakłada na OSD określone obowiązki, mające na celu ułatwienie współpracy pomiędzy OSD a OK lub osiągnięcie kryteriów czy wartości wskazanych w Ustawie. Naruszenie tych przepisów Ustawy nie jest obwarowane sankcjami, toteż – jak wykazała niniejsza analiza – w praktyce zdarza się, że nie są one respektowane.

Z tych przyczyn dyskusji powinna zostać poddana możliwość wprowadzenia do Ustawy przepisów o charakterze sankcji, stanowiących np. o karach pieniężnych za postępowanie OSD sprzeczne z omówionymi w analizie przepisami Ustawy. Nawet, jeśli byłyby to kary pieniężne w symbolicznej wysokości, to sam fakt możliwości poniesienia takiej kary mógłby przyczynić się do większego poszanowania przez OSD przepisów Ustawy. Kwestię zaistnienia przesłanek do nałożenia kary, mógłby badać Prezes UKE w postępowaniach prowadzonych w przedmiocie dostępu.

3) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 3 Ustawy

Art. 19 ust. 3 Ustawy stanowi, że wniosek o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy w przedmiocie dostępu określać powinien co najmniej infrastrukturę szybkiej sieci telekomunikacyjnej, planowaną do realizacji, wraz ze wstępnym harmonogramem jej realizacji. Długi proces zawierania umowy dezaktualizuje najczęściej przyjęty pierwotnie harmonogram, powoduje, że złożonego harmonogramu nie jest w stanie dotrzymać OK - wskazane w nim terminy bezskutecznie mijają – a udostępnienie słupów odbywa się po zawarciu umowy i na podstawie doraźnych zgłoszeń. Zdaniem autorów analizy, przyjęte harmonogramem terminy należy traktować jako instrukcyjne, a rekomendacją jest w tym przypadku modyfikacja przepisu Ustawy tak, by wskazywanie harmonogramu nie było wymogiem formalnym wniosku - co jest uzasadnione zwłaszcza wtedy, kiedy OSD i OK negocjują warunki zawarcia umowy ramowej, na podstawie której przygotowywana powinna być dokumentacja techniczna i następuje zawarcie umowy szczegółowej, określającej terminy rozpoczęcia prac i infrastrukturę szybkiej sieci.

4) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy

Przepis art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy stanowi, że OSD może odmówić przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu dostępowi do infrastruktury technicznej, jeżeli nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania operatora sieci na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez operatora sieci harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze technicznej. Przedmiotowa przesłanka może stanowić pole do nadużyć, gdyż odwołuje się do bliżej nieokreślonego harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji. Według Dyrektywy kosztowej odmowę uzasadniać może nie jakikolwiek harmonogram planowanej do realizacji inwestycji, a jedynie taki harmonogram, który będzie wiarygodny, a najlepiej publicznie dostępny.

Z uwagi na powyższe rekomendowana jest zmiana omawianej regulacji. Należałoby postulować zmianę art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, żeby nie tylko wprost implementować motyw 17 preambuły do Dyrektywy kosztowej, ale i zastosować rozwiązania systemowo zbieżne z art. 29a – 29c Ustawy.

Możliwa byłaby zatem zmiana art. 29c Ustawy tak, aby Operator sieci zobowiązany był przekazać Prezesowi UKE informacje (...) lub, przy pozostawieniu aktualnego brzmienia art. 29c Ustawy, zmiana art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, że powołanie się na harmonogram byłoby skuteczne tylko wtedy, gdyby OSD przesłał („upublicznił”) do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji dane o planach inwestycyjnych, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 4) Ustawy.

Proponowane brzmienie przepisu byłoby następujące:

2) nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania operatora sieci na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez operatora sieci i uprzednio przesłanego do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze technicznej;

5) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 18 ust. 3 Ustawy

Autorzy analizy dostrzegli wewnętrzną sprzeczność przepisów Ustawy. Określając ogólne warunki zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej, Prezes UKE powinien co do zasady kierować się przede wszystkim koniecznością zapewnienia niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu (art. 22 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 3 Ustawy) oraz powinien wyznaczać opłaty za dostęp w sposób zgodny z przepisem art. 22 ust. 2 Ustawy. Zakres przedmiotowy art. 18 ust. 2 i ust. 3 Ustawy odnosi się do każdego operatora sieci, a art. 22 ust. 2 Ustawy dotyczy wyłącznie operatorów telekomunikacyjnych. Taki niefortunny – zawarty w art. 18 ust. 3 - sposób odesłania powoduje jednak problemy w odczytaniu prawidłowych przesłanek wyznaczania przez Prezesa UKE opłat za dostęp do podbudowy słupowej OSD - traktowanych w przepisach Ustawy jako podmioty użyteczności publicznej.

Należy zatem dokonać zmiany treści przepisu art. 18 ust. 3 Ustawy, aby wyeliminować dostrzeżoną nieprawidłowość. Właściwe byłoby odwołanie się w przepisie art. 18 ust. 3 Ustawy do kryteriów określonych w art. 22 ust. 1 oraz w zakresie ustalania opłat za dostęp – w zależności od tego, jakiego operatora sieci decyzja ma dotyczyć – do art. 22 ust. 2 lub art. 22 ust. 3 Ustawy, które przecież wprowadzają inny system określania opłat.

6) rekomendacja dot. zmiany przepisu w sprawie uzgodnień wydawanej decyzji z Prezesem URE

Jednym z celów Dyrektywy kosztowej było przyspieszenie procedur związanych z rozwojem szybkich sieci światłowodowych. Aby usprawnić procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem dostępu do infrastruktury technicznej, Dyrektywa kosztowa nałożyła obowiązek wyznaczenia przez państwo członkowskie krajowego organu ds. rozstrzygania sporów. Takim organem w krajowym porządku prawnym jest Prezes UKE. Obecnie, decyzje administracyjne w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej przedsiębiorstw energetycznych wydawane są w uzgodnieniu z m.in. Prezesem URE, który ma 30 dni na zajęcie stanowiska. W samej Dyrektywie kosztowej nie ma jednak podstaw do powierzenia jeszcze innemu organowi niż Prezes UKE, kompetencji do współdecydowania o treści

wydawanych decyzji administracyjnych. Nawet art. 10 ust. 1 Dyrektywy kosztowej nie wydaje się być przekonywujący, gdyż zadanie rozstrzygnięcia sporów zostało powierzone Prezesowi UKE i to właśnie jego decyzje są wiążące dla ich adresatów. To Prezes UKE ma wydawać decyzje, to on ponosi odpowiedzialność za ich treść. Dalece wątpliwe jest, żeby wydłużenie procedury o 30 dni było realizacją jednej z 5 grup priorytetów wskazanych w uzasadnieniu do Ustawy, tj. sprawny proces inwestycyjny, w ramach którego miało nastąpić skrócenie i uspoźnienie procedur administracyjnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonego w toku badań ankietowych problemu i zamierzenia realnego skrócenia procedur, a przez to przyspieszenia procesu wydawania decyzji przez Prezesa UKE, tym samym urzeczywistniając założenia towarzyszące uchwaleniu Ustawy, autorzy raportu rekomendują podjęcie inicjatywy ustawodawczej, której efektem będzie uchylenie ustępów 6 i 7 w art. 22 Ustawy oraz powiązanych z nimi jednostek (w tym ust. 4 i 5 w art. 18 Ustawy).

7) wyłączenie obowiązku ponoszenia opłat za zajęcie pasa drogowego w przypadku realizacji sieci telekomunikacyjnej z wykorzystaniem istniejącej podbudowy słupowej

O obowiązkach OK wynikających z UDP, w tym o konieczności uzyskania decyzji administracyjnej, zezwalającej na umieszczenie urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej w pasie drogowym oraz o konieczności uiszczania opłat na rzecz zarządcy pasa drogowego wspomniano szerzej w rozdziale II punkt 2 podpunkt 6) analizy.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych wynika, iż jedną z głównych barier ograniczających wykorzystanie infrastruktury technicznej OSD są koszty związane z zajęciem pasa drogowego (głównie opłaty stałe za umieszczenie). Aż 48% respondentów (spośród OK wykorzystujących podbudowę słupową) wskazało opłaty za zajęcie pasa drogowego jako kluczowy problem związany z wykorzystywaniem słupów. Warto dodać, że kolejne 29% ankietowanych uznało, iż barierą są także zbyt wysokie obciążenia podatkowe.

Trudno nie odnieść wrażenia, że ilość obciążeń natury fiskalnej, wiążących się bezpośrednio faktem umieszczenia telekomunikacyjnej linii kablowej w pasie drogowym na słupach energetycznych jest nieproporcjonalna. W obecnym stanie prawnym, OK uiszcza w takiej sytuacji aż trzy różne opłaty, tj. opłatę na rzecz OSD, podatek od nieruchomości oraz opłatę za zajęcie pasa drogowego. Wysokość opłat za zajęcia pasa drogowego ustala organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, przy czym stawka roczna nie może przekraczać 200 zł za 1 metr kwadratowy⁴²⁰. Jest to stawka maksymalna, wobec czego w praktyce, opłaty na terenie kraju nie są jednolite i mogą wahać się od opłat wręcz symbolicznych aż do maksymalnych. Jest to istotna bariera inwestycyjna, szczególnie w gminach i powiatach, w których stawki są albo maksymalne albo nieznacznie niższe od stawki maksymalnej.

Autorzy analizy zwracają uwagę na treści art. 39 ust. 7 i ust. 7f UDP. Przy redakcji tego przepisu słusznie zauważono potrzebę wyłączenia stosowania art. 40 ust. 3 UDP (tj. pobierania opłaty za zajęcie pasa drogowego) wobec urządzeń umieszczanych w kanale technologicznym. Jednakże, sytuacja umieszczania linii kablowych w/na cudzej infrastrukturze w praktyce nie dotyczy wyłącznie kanału technologicznego. Obecny zakres zwolnienia jest przejawem nierównego traktowania inwestycji telekomunikacyjnych realizowanych z wykorzystaniem słupów, a preferencja sieci umieszczanych w kanale technologicznym jest wyrazem dyskryminacji.

Umieszczenie urządzeń na istniejącym już obiekcie budowlanym (linii elektroenergetycznej), bezpośrednio pod przewodami energetycznymi nie zwiększa zakresu zajęcia pasa drogowego. Zdaniem autorów analizy, nie ma więc podstaw do dalszego utrzymywania obowiązku ponoszenia opłaty, o której mowa w art. 40 ust. 3 UDP przez przedsiębiorcę, który umieszcza urządzenia telekomunikacyjne w ramach użytkowania obiektu budowlanego jakim jest linia elektroenergetyczna.

Skoro w art. 39 ust. 7f UDP wprost zostało wskazane, iż przy umieszczaniu w pasie drogowym urządzeń w kanale technologicznym nie pobiera się opłat za zajęcie pasa drogowego, autorzy analizy postulują podjęcie inicjatywy ustawodawczej, której efektem będzie rozszerzenie tego zwolnienia na sytuację, gdy infrastruktura telekomunikacyjna jest umieszczana w/na obiektach budowlanych innych niż kanały technologiczne. Autorzy analizy rekomendują zmianę redakcji treści art. 39 ust. 7f UDP na następującą:

Przepisu art. 40 ust. 3 nie stosuje się do linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz innych urządzeń umieszczanych w kanale technologicznym lub na innym istniejącym obiekcie budowlanym.

8) wprowadzenie do Ustawy uproszczonej procedury rozstrzygania kwestii spornych pomiędzy OK a OSD

Oprócz wskazanych powyżej zmian, autorzy opracowania rekomendują także wprowadzenie do Ustawy nowych przepisów, które w trybie przyśpieszonym pozwoliłyby przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu uzyskać dostęp do podbudowy słupowej, w sytuacji, w której OK i OSD nie mogliby dojść do porozumienia co do warunków finansowych lub warunków technicznych dostępu. Jakkolwiek, już samo wyeliminowanie obowiązku uzgodnień przez Prezesa UKE decyzji dostępowej z innymi organami (np. z Prezesem URE) powinno pozytywnie wpłynąć na skrócenie czasu trwania postępowania, to można także rozważyć wprowadzenie dalej idących rozwiązań.

Aktualnie, jak już była mowa wyżej, choć – co do zasady – Prezes UKE powinien badać i rozstrzygać jedynie kwestie sporne, w postępowaniach o dostęp ustalane są wszystkie warunki dostępu, co znacznie przedłuża postępowanie. Wynika to z tego, że decyzja wydana przez organ ma w całości zastępować umowę o dostępie oraz z tego, że Prezes UKE musi w takiej decyzji odnieść się do prawidłowości wszystkich warunków dostępu.

W ocenie autorów analizy, zasadnym byłoby wprowadzenie do Ustawy takiego rozwiązania, wedle którego strony mogłyby w zawartej umowie ustalić wszystkie niesporne warunki dostępu i jednocześnie zwrócić się do Prezesa UKE o rozstrzygnięcie ściśle określonej kwestii, np. dotyczącej cen lub warunków technicznych. W takim postępowaniu Prezes UKE nie badałby wszystkich warunków dostępu, a jedynie rozstrzygałby o tych, które zostałyby wskazane we wniosku przez wnioskodawcę.

W przypadku wprowadzenia do Ustawy proponowanej uproszczonej procedury, należałoby co do niej wyłączyć obowiązek Prezesa UKE uzgadniania treści decyzji o dostępie z innymi organami. Także i czas trwania postępowania konsultacyjnego mógłby być w tym przypadku np. o połowę krótszy. Opisane powyżej rozwiązanie, powinno znacznie przyśpieszyć uzyskanie dostępu przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego do słupów OSD, a przez to zachęcić większą ilość podmiotów do korzystania z podbudowy słupowej w celu realizacji sieci. Pośrednio, pozwoliłoby to także na

obniżenie kosztów takich postępowań, które ponosi Skarb Państwa, gdyż rozstrzygnięcie mogłoby zostać wydane dużo szybciej niż aktualnie.

5. Wskazanie istotnych postanowień umów/warunków udostępniania słupów, które powinny być określone w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi a OSD

Jak już była mowa wyżej umowy o dostępie do infrastruktury technicznej powinny w szczególności zawierać (1) warunki techniczne dostępu, (2) warunki eksploatacyjne dostępu oraz (3) warunki finansowe dostępu. Jak zostało już wyżej podniesione, autorzy niniejszego opracowania rekomendują współpracę polegającą na systemie zawierania umów ramowych oraz umów szczegółowych. W opisywanym systemie OSD i OK w umowie ramowej powinni określić przede wszystkim:

- ❖ przedmiot i zakres umowy,
- ❖ cel zawarcia umowy,
- ❖ procedurę zawierania umów szczegółowych - procedurę uzyskiwania dostępu przez OK do konkretnej podbudowy słupowej, z rozróżnieniem na sytuację, gdy na danej podbudowie słupowej podwieszane są wyłącznie przewody elektroenergetyczne oraz na sytuację, w której na słupach oprócz przewodów elektroenergetycznych są już umieszczone urządzenia telekomunikacyjne innych przedsiębiorców telekomunikacyjnych,
- ❖ zasady rezerwacji słupów na czas od złożenia przez OK wniosku o dostęp do słupów do zawarcia umowy szczegółowej o dostępie,
- ❖ ogólne warunki techniczne udostępniania słupów,
- ❖ zakres urządzeń telekomunikacyjnych, które co do zasady mogą zostać umieszczone na podbudowie słupowej,
- ❖ prawa i obowiązki OK,
- ❖ prawa i obowiązki OSD,
- ❖ sposób sprawowania przez OSD nadzoru nad pracami OK dotyczącymi podbudowy słupowej,
- ❖ sposób postępowania stron i zasady wykonywania prac w przypadku prac instalacyjnych, awaryjnych, eksploatacyjnych, remontowych, modernizacyjnych itp., w tym określenie procedur na wypadek planowanej likwidacji czy przebudowy linii elektroenergetycznej,
- ❖ zasady odpowiedzialności stron, w tym sposób postępowania na wypadek zaistnienia siły wyższej,
- ❖ rodzaj opłaty za dostęp/korzystanie z podbudowy słupowej i warunki rozliczeń,
- ❖ przesłanki ewentualnego rozwiązania umowy ramowej oraz umowy szczegółowej,
- ❖ zasady postępowania w przypadku rozwiązania umowy ramowej lub umowy szczegółowej.

Umowa ramowa powinna być zawierana na czas nieokreślony, zaś możliwości jej wypowiedzenia powinny zostać zastrzeżone tylko na wypadek zaistnienia ważnych przyczyn, które to przyczyny należałoby w zawieranej umowie określić w sposób enumeratywny.

Z kolei w umowie szczegółowej strony powinny określić:

- ❖ infrastrukturę techniczną podlegającą udostępnieniu (tj. dokonać jej specyfikacji poprzez wskazanie położenia słupów, ilości udostępnianych słupów, rodzaju słupów),
- ❖ infrastrukturę telekomunikacyjną umieszczaną na słupach,
- ❖ konkretną wysokość opłat, jaką OK ma uiszczać za dostęp,

- ❖ terminy udostępnienia słupów, w tym ewentualny harmonogram wykonywania prac instalacyjnych,
- ❖ inne kwestie wymagające dodatkowego/odmiennego uregulowania w stosunku do postanowień umowy ramowej z uwagi na specyfikę danej infrastruktury technicznej.

W przypadku potrzeby udostępnienia danemu OK kolejnych słupów, strony mogłyby zawierać nowe umowy szczegółowe lub aneksować umowy poprzednio zawarte – w zależności od potrzeb i okoliczności danego przypadku.

Poniżej opisane zostały wybrane zagadnienia, które powinny znaleźć swoje uregulowanie w kontraktach zawieranych pomiędzy OSD a OK w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej, które jak dotąd – w ocenie autorów niniejszego opracowania – były regulowane niewłaściwie lub mogłyby być regulowane lepiej, oraz na tle których w analizie zdiagnozowane zostały problemy. Zaznaczenia wymaga, że - zdaniem autorów analizy – brak jest uzasadnienia dla różnicowania warunków czy poszczególnych postanowień umów o dostępie zawieranych pomiędzy OSD a OK w zależności od tego, jaki rodzaj kabla/ urządzeń telekomunikacyjnych ma być umieszczony na podbudowie słupowej lub w zależności od tego, jakiego napięcia są napowietrzne linie telekomunikacyjne zawieszane na udostępnianych słupach.

1) wprowadzenie możliwości rezerwacji słupa

Pierwszym proponowanym przez autorów opracowania postulatem, jest wprowadzenie w zawieranych umowach możliwości rezerwacji „przestrzeni słupowej” przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego ubiegającego się o dostęp421. Aktualnie umowy zawierane pomiędzy OK a OSD oraz warunki dostępu stosowane przez poszczególnych OSD, nie przewidują takiej możliwości. Co więcej, niektórzy OSD – jak już była mowa wyżej – uważają, że w przypadku gdy o dostęp do tych samych słupów ubiega się kilka podmiotów, których wnioski nie mogą być łącznie uwzględnione, są oni uprawnieni do prowadzenia negocjacji z tymi podmiotami oraz do udostępnienia infrastruktury technicznej nie temu podmiotowi, który o taki dostęp wystąpił wcześniej, a temu, który wyrazi wolę zawarcia umowy na najkorzystniejszych dla OSD warunkach.

Takie rozwiązanie w praktyce skutkować zaś może uniemożliwieniem realizacji sieci telekomunikacyjnej przez tego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego, któremu OSD – pomimo prowadzenia czasochłonnych i kosztochłonnych negocjacji – nie udostępni podbudowy słupowej. Kwestią wtórną jest to, czy rezerwacja powinna być wykonywana automatycznie po wystąpieniu przez OK z wnioskiem o dostęp, czy też wyłącznie wówczas, gdy OK we wniosku zaznaczy, że wnosi o dokonanie takiej rezerwacji. Przez okres 60 dni od wpływu wniosku rezerwacja powinna być nieodpłatna, w tym sensie, że OK ponosi jedynie opłaty związane z procedowaniem wniosku o dostęp, a nie opłaty za udostępnienie, zaś po upływie tego okresu rezerwacja bądź upada, bądź jej przedłużenie powinno nastąpić za odpowiednimi opłatami.

2) zobowiązanie OK do zapewnienia dostępu hurtowego w przypadku niemożności udostępnienia przez OSD danego słupa innemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu

Właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie w zawieranych umowach postanowienia zobowiązującego OK do zapewnienia dostępu hurtowego do swoich usług (np. w postaci usługi dzierżawy ciemnego włókna światłowodowego) w przypadku braku możliwości udostępnienia danej

podbudowy słupowej przez OSD innemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu, ubiegającemu się o taki dostęp. Chodzi o to, aby w sytuacji, w której okazałoby się, że na danym słupie nie można już umieścić więcej infrastruktury telekomunikacyjnej z uwagi na to, że skutkowałoby to nadmiernym obciążeniem słupa, przedsiębiorca telekomunikacyjny, który zostałby pozbawiony możliwości dostępu do słupa, mógł skorzystać z rozwiązań alternatywnych w postaci usług hurtowych oferowanych przez tych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy z tej podbudowy słupowej już korzystają. Takie rozwiązanie pozwoliłoby na zachowanie konkurencji na rynku usług telekomunikacyjnych i obniżyłoby koszty realizacji sieci telekomunikacyjnych.

Alternatywnymi rozwiązaniami byłoby wprowadzenie procedur, na mocy których aplikujący OK nie dostaje automatycznie decyzji odmownej, ale po przeprowadzeniu określonych czynności (zapewne wykonywanych na koszt OK) możliwe byłoby udostępnienie słupów. Przykładowo, jeśli problemem jest wytrzymałość słupa – należałoby wykonać dodatkowe wzmocnienia, jeśli brak jest wolnej przestrzeni - należy wykorzystać np. overlashing.

3) brak każdorazowego obowiązku wykonywania obliczeń wytrzymałości podbudowy słupowej

Wykonanie obliczeń wytrzymałości słupów nie powinno być obowiązkiem bezwzględnym. Nie można bowiem założyć, że badanie wytrzymałości będzie wymagane w każdym przypadku, podobnie jak nie można założyć, że obliczeń wytrzymałościowych wykonywać nie trzeba nigdy i są one zbędne. W ocenie autorów analizy zasadnym byłoby automatyczne, albo inaczej domniemane, zwolnienie z obowiązku wykonywania obliczeń wytrzymałości słupa dla wykonywanych przyłączy, dla których używa się kabli dropowych, a więc kabli o znikomej masie. Argumentem za takim rozwiązaniem jest to, że wymóg wykonania obliczeń całkowicie blokuje możliwość podłączenia klienta w krótkim, określonym z nim umową terminie (najczęściej kilka, kilkanaście dni), a do samego podłączenia najczęściej wymagane jest wykorzystanie jednego, najwyżej kilku słupów, po drugie – wytrzymałość linii, w tym ewentualnych „przyłączeniowych” z reguły uwzględniana jest przy projektowaniu - przy obliczeniach obciążeń słupów dla linii głównej. Dropy są uwzględniane w tych obliczeniach (przelot po głównej linii, o ile jest + zapas na zwijaku) i to jest przedstawiane w dokumentacji dla OSD. Wykonanie obliczeń mogłoby być uzasadnione tylko wtedy, gdy przeprowadzona wizja wykaże zły stan słupa.

Kwestie badania wytrzymałości dla budowy linii magistralnych czy dystrybucyjnych można rozwiązać w ten sposób, że po złożeniu wniosku o dostęp, OK i OSD wspólnie wykonywaliby inspekcję słupów, określając ich stan. Jeśli podczas inspekcji zostałyby ustalone, że stan techniczny słupów jest wątpliwy lub na potrzebę obliczeń wskazywałby stan zajętości, wówczas wymagane byłoby wykonanie obliczeń ich wytrzymałości. Dla uproszczenia procedur, zasadnym byłoby wprowadzenie takich rozwiązań, gdzie automatyczne obliczenia byłyby wykonywana tylko wtedy, gdy wiadomym jest, że ze słupa korzysta już pewna ilość OK. Szerzej o zagadnieniu wykonywania obliczeń wytrzymałości w części analizy poświęconej technicznemu aspektowi budowy linii kablowych na podbudowie słupowej.

4) możliwość dostosowania podbudowy słupowej do zamierzeń OK

OK i OSD w zawieranych umowach powinni przewidzieć także procedurę postępowania na wypadek, gdyby - np. po przeprowadzonej wizji lokalnej - okazało się, że stan techniczny słupa uniemożliwia

jego wykorzystanie przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego. W takiej sytuacji, powinna zostać przewidziana możliwość wymiany słupa lub jego naprawy np. z udziałem środków finansowych pochodzących od OK.

5) określenie sytuacji, w których OK byłby uprawniony do niezwłocznego wykonania prac na podbudowie słupowej

Jak zostało wskazane powyżej, w aktualnie zawieranych umowach OK ma obowiązek uzyskiwania zgody OSD także na wykonywanie prac awaryjnych. Stosowanie takiego rozwiązania nie jest zasadne. Umowa powinna przewidywać sytuacje, w których OK będzie miał możliwość wykonania prac (np. prac awaryjnych) bez oczekiwania na ich akceptację przez OSD lub na stawienie się przedstawiciela OSD celem sprawowania nadzoru nad takimi pracami. W takich sytuacjach, OK powinien być zobowiązany do poinformowania OSD o zakresie wykonanych czynności post factum. Dodatkowo mógłby zostać wprowadzony obowiązek np. mailowego powiadomienia OSD o konieczności wykonania prac lub o przystąpieniu do ich wykonania.

6) zwolnienie OSD z ewentualnych roszczeń właścicieli nieruchomości zamiast wymogu okazywania zgód właścicieli nieruchomości przez OK

Zdaniem autorów analizy, także i kwestie dotyczące tytułów prawnych OK do nieruchomości, na których posadowiona jest podbudowa słupowa oraz, nad którymi przechodzić ma napowietrzna linia telekomunikacyjna podwieszona na tych słupach, powinny być inaczej niż obecnie regulowane w umowach zawieranych pomiędzy OSD a OK. Po pierwsze, jeśli OSD byłby właścicielem takich nieruchomości, to w zawieranych umowach powinien upoważniać OK do korzystania z nich. Po drugie, jeśli OSD posiadałby tytuł prawny do tych nieruchomości, uprawniający go do dalszego udostępniania nieruchomości, to w zawieranych umowach powinny znaleźć się zapisy o tym, że korzystanie przez OK z omawianych nieruchomości odbywa się w ramach tytułu prawnego, którym dysponuje OSD. Po trzecie, w pozostałych przypadkach umowy powinny stanowić o tym, że OSD nie posiada uprawnień do udostępnienia nieruchomości OK, przez co OK powinien we własnym zakresie uzyskać tytuły prawne do nieruchomości. OSD nie jest jednak uprawniony do ich weryfikacji. W tym ostatnim przypadku – w celu zabezpieczenia interesów OSD – możliwe jest także wprowadzenie do umów dodatkowych postanowień, wedle których w przypadku, gdyby OK takich tytułów prawnych nie uzyskał i w związku z tym uprawnione podmioty (np. właściciele nieruchomości) skierowałyby jakiegokolwiek roszczenia wobec OSD, to OK miałby obowiązek zwolnienia OSD z takich roszczeń.

7) oświadczenia OK zamiast żądania przedkładania dokumentów Jak wykazała niniejsza analiza, wielokrotnie w przypadkach, w których na OK mogą ciążyć obowiązki określone w przepisach powszechnie obowiązującego prawa, OSD wymagają od OK przedłożenia dowodów należytego wykonania tych obowiązków, choć co do zasady OSD nie posiadają kompetencji do kontroli prawidłowości postępowania OK w tym zakresie. Co więcej, niekiedy postępowanie OSD prowadzi do zobowiązań OK, wedle których OK np. ma dostarczać wykazy swoich pracowników wraz z częścią dokumentacji pracowniczej (tj. z informacją o wykształceniu i kwalifikacjach tych osób). Autorzy niniejszego opracowania stoją na stanowisku, że w sytuacjach, w których niewypełnienie przez OK określonych obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa nie może nawet potencjalnie oddziaływać na prawa i obowiązki OSD, umowy zawierane pomiędzy OK a OSD w ogóle do tych kwestii nie powinny się odnosić. Gdyby jednak w ocenie OSD istniała potrzeba potwierdzenia przez OK tego, że postąpi zgodnie z określonymi normami, wystarczającym byłoby

wprowadzenie do zawieranych umów oświadczeń co do tego, że przy wykonywaniu prac posłuży się odpowiednio wykwalifikowanymi osobami, zapewni odpowiednie środki ochrony dla swoich pracowników, przygotowuje wymagane instrukcje czy plany, mające na celu zagwarantowanie bezpiecznego wykonywania prac – ewentualnie, że planowane prace wykona zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Obwarowanie tych oświadczeń karami umownymi byłoby jednak za daleko idące, gdyż w sytuacji, w której oświadczenia te okazałyby się być nieprawdziwe, nie mogłoby to skutkować odpowiedzialnością OSD za wobec jakiegokolwiek podmiotu – brak jest zatem podstaw do przyznawania OSD w takiej sytuacji rekompensaty pieniężnej w postaci kary umownej.

8) potrzeba uregulowania sposobu postępowania OSD i OK w przypadku likwidacji lub remontu podbudowy słupowej

Generalnym postulatem autorów opracowania w omawianym zakresie jest to, aby OSD w umowach o dostępie brał na siebie obowiązek przedkładania OK jeden raz w roku harmonogramu dotyczącego podbudowy słupowej, określającego planowane w okresie jednego roku (lub prognozowane w dłuższej perspektywie czasowej) prace modernizacyjne, remontowe i likwidacyjne. Pozwoliłoby to OK na przygotowanie swojej infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszanej na słupach na takie okoliczności, ewentualnie umożliwiłoby to OK przeniesienie urządzeń lub znalezienie i wdrożenie rozwiązań alternatywnych.

a) likwidacja słupów przez OSD

Jak już była mowa wyżej, praktycznie wszystkie aktualnie zawierane umowy nakazują OK usunięcie urządzeń z podbudowy słupowej w przypadku decyzji OSD o likwidacji słupów. Nadmienić trzeba jednak, że w takim przypadku możliwe jest wdrożenie innego sposobu postępowania, który mógłby pozwolić OK na utrzymanie infrastruktury telekomunikacyjnej na danym słupie. W takim przypadku istnieją co najmniej dwie możliwości:

- ❖ OK może odkupić od OSD istniejące słupy;
- ❖ OK może zaprojektować i wdrożyć alternatywne sposoby prowadzenia kabli telekomunikacyjnych, które pozwolą na zapewnienie ciągłości świadczenia usług telekomunikacyjnych abonentom OK.

W przypadku pierwszej możliwości należałoby ustalić mechanizmy określenia ceny sprzedaży oraz katalog obowiązków o charakterze prawnym, jakie musiałyby spełnić OK, nabywając taką infrastrukturę. Konieczne byłoby także ustalenie harmonogramu prac związanych z demontażem linii elektroenergetycznych ze słupów oraz sposobu i warunków sprawowania nadzoru przez OK nad takimi pracami.

W drugim przypadku, OK powinien rozważyć skorzystanie np. z jednego z niżej opisanych rozwiązań:

- ❖ wykorzystanie istniejącej kanalizacji/ mikrokanalizacji kablowej innych przedsiębiorców,
- ❖ w tym przedsiębiorców telekomunikacyjnych;
- ❖ wykorzystanie innych istniejących słupów, w tym słupów telekomunikacyjnych;
- ❖ budowa własnej kanalizacji/ mikrokanalizacji kablowej;
- ❖ budowa własnej podbudowy słupowej;
- ❖ budowa radiolinii punkt-punkt.

Oczywiście umowa zawierana pomiędzy OSD a OK w przedmiocie dostępu do słupów powinna choćby wstępnie określać zasady współpracy stron w tym zakresie, a przede wszystkim terminy, w których OK powinien podjąć decyzję co do rozwiązania, z którego zamierza skorzystać, oraz w którym miałyby takie rozwiązanie wdrożyć. Terminy te muszą być tak określone, aby możliwe było egzekwowanie ich zastosowania. Wydaje się, że okres, w którym OSD powinien powiadomić OK o zamiarze likwidacji podbudowy słupowej nie może być krótszy niż 12 miesięcy przed rozpoczęciem prac. W okresie 12 miesięcy OK byłby bowiem w stanie zaprojektować i wybudować własną infrastrukturę techniczną.

b) remont podbudowy słupowej

W umowach zawieranych pomiędzy OK a OSD w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej powinno zostać jednoznacznie określone to, jakie dokładnie czynności OSD dotyczące słupów mogą skutkować koniecznością tymczasowego przeniesienia przez OK urządzeń telekomunikacyjnych poza tą podbudowę oraz w jaki sposób strony będą współpracować ze sobą w takiej sytuacji. Nie każdy bowiem remont sieci energetycznej musi wiązać się z koniecznością tymczasowego demontażu urządzeń telekomunikacyjnych ze słupów, zaś niezasadnie w aktualnie zawieranych umowach wprowadzany jest obowiązek zdjęcia ze słupów urządzeń telekomunikacyjnych na czas prowadzenia jakichkolwiek prac remontowych przez OSD. Co istotne, wykonywanie przez OSD remontu podbudowy słupowej w odpowiedni sposób nie musi skutkować przerwaniem ciągłości świadczenia przez OK usług telekomunikacyjnych. Wymaga to jednak współpracy obu podmiotów oraz rezygnacji OSD z pozycji nadrzędnej/ władczej wobec OK.

Remont dotyczący samych linii elektroenergetycznych (np. polegający na wymianie tych przewodów) zasadniczo nie powinien mieć wpływu na podwieszoną na tej samej podbudowie słupowej infrastrukturę telekomunikacyjną OK. Remont samego słupa może zaś mieć wpływ na urządzenia OK podwieszane na tym słupie, ale nie oznacza to, że zawsze wymagany jest demontaż tych urządzeń. W danym przypadku wystarczającym może być bowiem jedynie sprawowanie przez OK nadzoru nad pracami wykonywanymi przez OSD w zakresie remontu. W umowie należałoby określić warunki sprawowania takiego nadzoru, w tym godziny, w których może być on wykonywane oraz to czy ma on charakter odpłatny.

W przypadku konieczności wymiany podbudowy słupowej OSD (usunięcie poprzedniego słupa i umieszczenie nowego słupa w tym samym miejscu) OK powinien zdemontować kabel ze wsporników, a następnie po zamocowaniu wsporników na nowym słupie ponownie go zamontować – ta opcja możliwa jest do zastosowania na słupach przelotowych i wymaga jedynie koordynacji prac pomiędzy OSD i OK. W przypadku słupów krańcowych, na których zakończono jednostronnie sekcję odciągową kabla OK, w celu zachowania ciągłości świadczenia usług telekomunikacyjnych przez OK, można skorzystać z dwóch rozwiązań:

- ❖ OK na czas remontu zainstaluje dodatkowy odciąg kablony na najbliższym słupie, który przejmie siłę naciągu kabla OK, a także zdemontuje swój kabel wraz z innymi elementami infrastruktury telekomunikacyjnej z remontowanego słupa, wykorzystując przy tym pozostawione zapasy technologiczne kabla – wymaga to koordynacji prac pomiędzy OSD i OK;
- ❖ OK może także na czas wymiany słupa krańcowego OSD ustawić w pobliżu własny, tymczasowy słup, na który przeniesie swoją infrastrukturę telekomunikacyjną na czas

remontu.

W praktyce zdarzają się także przypadki, kiedy OSD w trakcie prowadzonego remontu, najpierw stawia nowe słupy, zazwyczaj w niewielkiej odległości od istniejących, a następnie - po przeniesieniu linii kablowych - demontuje starą podbudowę słupową. Także i w takich przypadkach OK nie powinien być zmuszony do demontażu swojej sieci telekomunikacyjnej ze starej podbudowy przed rozpoczęciem prac remontowych, a umowa o dostępie powinna wprowadzać możliwość przeniesienia w takiej sytuacji urządzeń telekomunikacyjnych OK na nową podbudowę słupową. W przypadku kabli światłowodowych, przeniesienie pomiędzy słupami infrastruktury telekomunikacyjnej OK jest dosyć proste, ponieważ z założenia OK pozostawia na słupach zapasy kablowe w miejscach wykonywania połączeń lub zapasy technologiczne. W takich okolicznościach może jedynie nastąpić konieczność wymiany niektórych przyłączy telekomunikacyjnych, jeżeli ich długość będzie większa od dotychczasowej. Także i te prace będą wymagały koordynacji działań pomiędzy OSD i OK.

Podsumowując, w przypadku remontu podbudowy słupowej umowa o dostępie powinna określać sposób współpracy pomiędzy OSD a OK oraz terminy, w których podejmowane przez nich działania spowodowane remontem słupów, powinny być realizowane. W przypadku prowadzenia remontu podbudowy słupowej przez OSD, powiadomienie o planowanych pracach powinno nastąpić nie później niż na 3 miesiące przed przystąpieniem do czynności.

6. Pozostałe rekomendacje sformułowane w oparciu o stwierdzone problemy

1) projektowanie słupów z założeniem umieszczenia na nich infrastruktury telekomunikacyjnej

Autorzy analizy rekomendują także przyjęcie w Polsce w zakresie projektowania podbudowy słupowej rozwiązań analogicznych do tych, które zostały wdrożone w Stanach Zjednoczonych. Chodzi o to, aby przy projektowaniu słupów uwzględniać na nich strefę, w której mogłyby zostać podwieszona określona ilość przewodów telekomunikacyjnych.

Wprowadzenie takiego rozwiązania przy projektowaniu słupów i praktyce podwieszania kabli na słupach rozwiązałoby przynajmniej dwa zdiagnozowane i zasadniczej natury spory na linii OSD-OK, zakomunikowane przez izby branżowe i ankietowanych przedsiębiorców: wykonywania prac w technologii PPN, oraz legitymowania się przez wykonawców bliżej nieokreślonymi uprawnieniami, certyfikatami itp. Ponadto tego typu rozwiązanie, jeśli porównać je i scalić z założeniami, jakie towarzyszą współpracy OSD-OK w Australii czy Francji tzn. przyjęcia odgórnego, ale nie bezwzględnego rozwiązania, że na słupie można zamontować trzy przewody/kable telekomunikacyjne pozwoliłoby uniknąć kosztownego i czasochłonnego procesu wykonywania obliczeń dla standardowych kabli telekomunikacyjnych.

Dodać trzeba, że limit trzech kabli nie jest bezwzględny, bo przy wykonaniu odpowiednich prac zabezpieczających np. dodatkowych odciągów i po dokonaniu obliczeń możliwe jest – w uzgodnieniu z OSD – dowieszenie dodatkowych kabli. Oczywiście powyższe rekomendacje znajdą swoje zastosowanie wtedy, kiedy producenci słupów zaczną stosować określone normy, które takie parametry słupów (a więc określoną, dodatkową nośność, uwzględniającą ciężar kabli telekomunikacyjnych oraz odpowiednią długość/wysokość słupa, zapewniającą co najmniej trzy

strefy, w tym strefę neutralną) narzuca, a zapewne zdarzy się to wtedy, gdy wymuszą to na nich OSD. Ci z kolei postawią takie wymogi wtedy, kiedy przepisy projektowe nałożą na inwestorów określone obowiązki. W tym zakresie zasadnym byłaby inicjatywa polegająca na stworzeniu norm technicznych dla produkcji słupów, oraz wytyczne do projektowania, w tym nie tylko dla infrastruktury telekomunikacyjnej (wyżej postulowana zmiana RozpWarunkiTechniczn), ale przede wszystkim linii elektroenergetycznych i podbudowy słupowej.

2) punkt informacyjny do spraw telekomunikacji - stworzenie jednolitej platformy przez Prezesa UKE

Jednym z celów Dyrektywy kosztowej było zapewnienie dostępu do określonego minimum informacji dotyczących infrastruktury technicznej dostępnej na obszarze realizacji inwestycji. Z tego względu, zachęca się państwa UE do utworzenia punktu informacyjnego w formie elektronicznej, który umożliwiłby swobodny przepływ informacji pomiędzy podmiotami działającymi w różnych sektorach gospodarki. Zgodnie z art. 4 Dyrektywy kosztowej, państwa członkowskie UE powinny zapewnić OK możliwość uzyskania przynajmniej następujących informacji dotyczącej sieci OSD:

- ❖ lokalizacja i przebieg;
- ❖ rodzaj i aktualny sposób użytkowania infrastruktury;
- ❖ punkt kontaktowy.

Ustawa wdraża założenia Dyrektywy Kosztowej. Art. 29b Ustawy wskazuje na konieczność udostępnienia w punkcie informacyjnym następujących informacji:

- ❖ w zakresie procedur i formalności wymaganych przy wykonywaniu instalacji sieci;
- ❖ wyników przeprowadzanej co roku przez Prezesa UKE inwentaryzacji sieci;
- ❖ o istniejącej infrastrukturze technicznej (w szczególności należącej do OSD oraz gmin);
- ❖ o planach inwestycyjnych w zakresie wykonywanych lub planowanych robót budowlanych, finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych;
- ❖ o stronach internetowych, na których zostały zamieszczone warunki dostępu do infrastruktury;
- ❖ o obowiązujących stawkach opłaty za zajęcie pasa drogowego.

Obowiązek prowadzenia punktu informacyjnego dla telekomunikacji spoczywa na Prezesie UKE. Nie spełnia on jednak potrzeb OK, a autorzy analizy – rozpatrując rozwiązania przyjęte w innych krajach – dużej szansy w poprawie współpracy na linii OK-OSD widzą w usprawnieniu tego narzędzia. Po pierwsze, na stronie www UKE jest niewiele informacji o dostępie do PIT. Po drugie, dane zawarte w portalu są niekompletne⁴²⁴. W związku z tym należy stwierdzić, że punkt ten nie spełnia potrzeb OK oraz celu w postaci stworzenia bazy danych, usprawniającej wykorzystanie infrastruktury OSD. Aktualnie informacje wymagane Ustawą, a niezbędne OK do wykorzystania infrastruktury OSD, są udostępniane przez różne podmioty i w niepełnym zakresie. Przewodniki w zakresie ustalonych procedur i formalności wymaganych przy wykonywaniu instalacji sieci przez OK znajdują się na stronie UKE (<https://bip.uke.gov.pl/informacje-dla-przesiebiorcow/>).

Dane w zakresie infrastruktury nie należącej do przedsiębiorców telekomunikacyjnych, w tym infrastruktury OSD można uzyskać w systemie Geoportal. W bazie możemy uzyskać przede wszystkim, informacje o:

- ❖ rodzaju istniejącej infrastruktury,
- ❖ identyfikatorze danego elementu,
- ❖ stanie eksploatacji (czynny/ nieczynny) i istnienia (istniejący/planowany),
- ❖ właścicielu infrastruktury.

Baza ta prowadzona jest przez Głównego Geodetę Kraju, a udostępnione dane pochodzą z Krajowej Bazy Danych Geodezyjnej Ewidencji Sieci uzbrojenia terenu. Niestety, w Geoportalu udostępnione zostały informacje o infrastrukturze tylko części OSD i znajdującej się na terenie jedynie 120, z 380 powiatów Polski.

Po drugie, zakres informacji zawarty w Geoportalu w znacznej mierze odbiega od wymogów określonych w Rozdziale 2a Ustawy. W oparciu o udostępnione dane, OK nie jest w stanie uzyskać informacji niezbędnych w celu zweryfikowania dostępności infrastruktury czy zaprojektowania linii telekomunikacyjnej.

Obecny system udostępniania informacji wymaganych Ustawą jest niekompletny i nieefektywny. Brak jest jednego punktu umożliwiającego uzyskanie wszystkich informacji potrzebnych OK. Funkcjonowanie jednej platformy internetowej, zawierającej wszelkie informacje niezbędne OK do wykorzystania infrastruktury OSD, jest elementem kluczowym dla wzrostu wykorzystania podbudowy słupowej OSD. Efektywne wdrożenie takiego rozwiązania pozwoliłoby na:

- ❖ uzyskanie informacji o położeniu infrastruktury OSD oraz jej dostępności;
- ❖ wskazaniu danych kontaktowych do konkretnego oddziału, który zarządza infrastrukturą, będącą przedmiotem zainteresowania OK;
- ❖ uzyskanie informacji o warunkach dostępu do infrastruktury OSD, w tym przede wszystkim o zajętości słupów, ich nośności, wolnej przestrzeni itp.;
- ❖ realizację inwestycji przy wykorzystaniu infrastruktury dopiero planowanej;
- ❖ skrócenie czasu i obniżenie kosztów realizacji inwestycji OK.

Należy zauważyć, że sprawnie działający punkt informacyjny dla OK, tak jak np. platforma portugalska, zwiększa zainteresowanie OK wykorzystaniem istniejącej podbudowy słupowej, i w konsekwencji, jej późniejszym wykorzystaniem. Również w Niemczech udostępnienie punktu informacyjnego wpłynęło na wykorzystanie infrastruktury OSD. Dane w nim zawarte mogą jednocześnie przyczynić się do rozwoju własnych systemów paszportyzacyjnych OSD (dobrym przykładem jest tu Francja) lub nawet rozwoju komercyjnych rozwiązań, które mogą okazać się przydatnym narzędziem dla rynku.

Mając na uwadze powyższe problemy oraz obserwacje rozwiązań z innych krajów, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia szerszego dostępu do informacji o infrastrukturze OSD. Informacje powinny być udzielane niezwłocznie i bez konieczności uiszczenia za nie dodatkowych opłat.

Autorzy Analizy rekomendują:

- ❖ stworzenie przez Prezesa UKE jednolitego punktu informacyjnego w formie platformy internetowej, która umożliwiłaby uzyskanie co najmniej wszystkich informacji, o których mowa w art. 29 b Ustawy;

- ❖ zapewnienie dostępu do pełnych i aktualnych danych w zakresie określonym w art. 29 b Ustawy, w szczególności zwiększenie współpracy Prezesa UKE z OSD;
- ❖ wprowadzenie sankcji za nieprzekazywanie danych do PIT poprzez wprowadzenie do Ustawy postanowienia w art. 29d po ust. 12 o następującym brzmieniu:

12. Organ lub podmiot, o którym mowa w art. 29d, który nie wypełnia obowiązku przekazania w terminie informacji, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 3-6, podlega karze pieniężnej w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki, nakładanej przez Prezesa UKE w drodze decyzji. Wpływy z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.;

- ❖ udostępnianie informacji zawartych w systemie informatycznym nieodpłatnie.

3) stosowanie przez OSD niejednorodnych warunków dostępu - interwencja Prezesa UKE

Przyczyną zlecenia przez Prezesa UKE sporządzenia niniejszej analizy było dostrzeżenie problemu w zakresie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Istnienie określonego katalogu barier potwierdziła analiza obowiązujących przepisów prawa, zawieranych umów oraz przeprowadzone wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych badania ankietowe, a także warsztaty zainicjowane przez Prezesa UKE. Jak wykazały powyższe rozważania, brak jest szczegółowych regulacji prawnych, które wprost odnosiłyby się do udostępniania przedsiębiorcom telekomunikacyjnym podbudowy słupowej przez przedsiębiorców energetycznych w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych. Owszem, pewne rozwiązania w tym przedmiocie odnaleźć można w przepisach Ustawy, jednakże nie sposób uznać ich za wystarczające. Nadmienić trzeba, że Ustawa nie odnosi się wprost do podbudowy słupowej, a reguluje kwestie związane z ogólnym dostępem do infrastruktury technicznej w celu realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych. Z uwagi na duży poziom abstrakcji przepisów Ustawy, nie sposób odnaleźć w jej treści szczegółowych warunków dostępu, które powinny być stosowane przez OSD lub postanowień, które znaleźć się powinny w umowach zawieranych w tym przedmiocie (a to właśnie szczegółowe zasady dostępu są uznawane za problematyczne). Wszak Ustawa stanowi jedynie o obowiązku i ogólnym trybie zawarcia umowy, ogólnych kryteriach dostępu oraz o przesłankach uprawniających dany podmiot do odmowy udostępnienia infrastruktury technicznej. Ponadto, nawet te przepisy Ustawy, które mogą mieć zastosowanie w przypadku dostępu do słupów – jak wykazała przedmiotowa analiza – w praktyce nie są skutecznie stosowane i egzekwowane, a przedsiębiorcy energetyczni raczej podchodzą do nich ze swoistym dystansem, traktując je jak normy dyspozytywne. W przypadku dostępu do podbudowy słupowej mamy do czynienia z luką regulacyjną, którą obie branże próbowały samodzielnie uzupełnić własnymi regulacjami (kodeksem dobrych praktyk). Jak wykazały jednak warsztaty przeprowadzone przez Prezesa UKE w 2017 r., korespondencja wymieniona w ich wyniku pomiędzy izbami branżowymi oraz zgromadzone na potrzeby sporządzenia niniejszego opracowania dokumenty, przedstawicielom obu branż nie udało się osiągnąć konsensusu i wypracować takich procedur, warunków i zasad dostępu, które satysfakcjonowałyby obie strony, nie dyskryminowałyby przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz, które można by ocenić jako proporcjonalne. Prowadzony dialog wykazał, że branża energetyczna nie akceptuje rozwiązań zaproponowanych przez izby zrzeszające przedsiębiorców telekomunikacyjnych, pomimo szczegółowego uzasadnienia każdego z zagadnień. Znamiennym zatem pozostaje, że bez odgórnej regulacji tej problematyki, która wyważałaby interesy obu stron dostępu, nie jest możliwe sprawne współdziałanie przedsiębiorców energetycznych z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi.

Odwoływanie się do zasad wynikających z dobrych praktyk nie przyniosło jak dotąd pożądanego rezultatu. Aktualnie przedsiębiorcy energetyczni stosują zróżnicowane warunki i procedury dostępu do swoich słupów w ramach swoich przedsiębiorstw, a nawet w ramach poszczególnych oddziałów oraz narzucają przedsiębiorcom telekomunikacyjnym stosowanie swoich wewnętrznych norm lub instrukcji, które także znacznie różnią się swoją treścią.

Za wprowadzeniem jednolitych regulacji w zakresie warunków i procedur dostępu do słupów przemawia także to, iż - jak wykazały badania ankietowe przeprowadzone na potrzeby niniejszej analizy – zapotrzebowanie na korzystanie ze słupów, na których podwieszane są linie elektroenergetyczne, wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych jest 3 razy większe niż poziom aktualnego wykorzystania. Ponadto ci przedsiębiorcy telekomunikacyjni, którzy jak dotąd z takiej podbudowy słupowej nie korzystali, wskazali jako przyczynę takiego stanu rzeczy właśnie brak jednolitych regulacji warunków i zasad dostępu.

Mając na uwadze kompetencję Prezesa UKE, jaka wynika z art. 17 w zw. z art. 18 ust. 3 Ustawy, zasadnym jest, by regulator ustalił jednolite, ramowe warunki dostępu przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej przedsiębiorców energetycznych. Autorzy analizy wskazują, że uniwersalne warunki dostępu, jakie może wypracować Prezes UKE, mogą bez większych przeszkód zostać wdrożone do współpracy OSD z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi o różnym profilu biznesowym oraz różnej skali działalności. Godzi się zwrócić uwagę, że dotychczas wydane decyzje stały się pewnym wyznacznikiem, miarą dla OSD do regulowania przez nie, niektórych przynajmniej kwestii, jak np. opłata (w pewnym momencie, po wydaniu przez Prezesa UKE dwóch decyzji wobec OSD, na rynku ukształtowała się cena do warunków określonych w decyzji tj. ok. 5,50 zł). Takiego samego skutku upatrywać by można w razie wydania decyzji opartych na treści art. 18 Ustawy.

Podsumowując, w ocenie autorów analizy, takie rozwiązanie:

- ❖ będzie skutkowało stworzeniem uniwersalnej w skali kraju procedury w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej OSD, a tym samym doprowadzi do spójności terminologii, procedur i stawek rynkowych,
- ❖ przyczyni się do wyeliminowania szeregu problemów zdiagnozowanych w niniejszym opracowaniu,
- ❖ wpłynie pozytywnie na zwiększenia zakresu wykorzystywania słupów energetycznych w realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych,
- ❖ doprowadzi do równego traktowania wszystkich OK ubiegających się o dostęp do infrastruktury technicznej OSD.

Analizowane rozwiązania i zagadnienia pozostają aktualne, zarówno w zakresie udostępniania słupów nN, jak i słupów SN, czy WN. Podobnie jak słupy nN, tak i słupy SN oraz WN mieszczą się w definicji infrastruktury technicznej i powinny być udostępniane na takiej samej podstawie, jak słupy energetyczne nN. Z uwagi na aktualne twierdzenia poszczególnych OSD co do tego, że nie mogą oni

udostępniać słupów SN i WN ze względów bezpieczeństwa, konieczne byłoby wyraźne stwierdzenie przez Prezesa UKE w wydanych warunkach, że mają one zastosowanie, zarówno do słupów, na których podwieszane są napowietrzne linie elektroenergetyczne nN, jak i do słupów SN oraz WN, a także słupów dwunapięciowych.

4) żądanie przez OSD od OK wykonania inwentaryzacji słupów stanowiących własność OSD
Przeprowadzona analiza pozwala przyjąć wnioszek, iż brak jest podstaw do nakładania na OK obowiązku inwentaryzacji słupów przed zawarciem umowy czy wydaniem warunków technicznych. To na OSD, jako właściciela infrastruktury technicznej, ciąży obowiązek inwentaryzacji własnego majątku, szczególnie z uwagi na obowiązki OSD związane z faktem, iż sieć elektroenergetyczna jest obiektem budowlanym⁴²⁷. Należy z całą stanowczością stwierdzić, że nie ma podstaw by to OK dokonywali takiej inwentaryzacji na rzecz OSD.

Innym zagadnieniem jest obowiązek udostępniania OK szczegółowych danych o infrastrukturze technicznej, który jest kwestią wtórną względem obowiązku inwentaryzacji słupów i pozostałych elementów sieci elektroenergetycznej jako składników majątku OSD (środków trwałych). Część OSD niewątpliwie praktykuje szczegółową paszportyzację własnych sieci, włącznie z gromadzeniem danych pozwalających ustalić przebieg sieci na mapach projektowych oraz stwierdzić ich aktualne obciążenie, a następnie udostępnia te dane OK, jako podstawę do projektowania linii telekomunikacyjnej.

Zasadnym jest wskazanie przykładów dobrych praktyk OSD w zakresie przekazywania szczegółowych danych OK:

- ❖ ENEA udostępnia OK mapy z naniesionymi liniami elektroenergetycznymi wraz z dokładnym opisem: rodzaju i stanu technicznego słupów, rodzaju i zakresu podwieszonych kabli elektroenergetycznych, czy dodatkowej infrastruktury, takiej jak oprawy oświetleniowe;
- ❖ ENERGA udostępnia informacje paszportyzacyjne o swojej infrastrukturze w formie plików w formacie shapefile; jest to format grafiki wektorowej wykorzystywany w Systemach Informacji Geograficznej (ang. GIS). Pliki w tym formacie są łatwe do obsługi w programach wspomagających projektowanie, takich jak: AutoCad, ArcGIS, QGIS⁴²⁹;
- ❖ PGE Oddział Łódź, który w 2014 roku opracował i wdrożył system zarządzania majątkiem EL.GIS. Do systemu wprowadzono ponad 10 tys. km sieci nN oraz niemal milion obiektów punktowych (słupów). Oddział PGE dołączył do grona podmiotów posiadających kompletną sieć energetyczną w systemie klasy GIS. Wdrożenie tego systemu poprzedzone zostało przeprowadzeniem dokładnej inwentaryzacji zasobów sieciowych tego zakładu i pozwala obecnie na wykonywanie m.in. obliczeń wytrzymałościowych konstrukcji wsporczych, w tym słupów, dla planowania nowych inwestycji.

Mając na uwadze, iż 39 % respondentów ankiety, korzystających z infrastruktury technicznej OSD wskazało, że wymóg inwentaryzacji podbudowy słupowej stanowi barierę w dostępie, należy stwierdzić, że dobre praktyki nie są niestety zasadą i w dalszym ciągu zdarza się „przerzucanie” obowiązku inwentaryzacji majątku na OK.

Zdaniem autorów analizy, obowiązkiem umownym OSD lub obowiązkiem narzuconym przez Prezesa UKE w decyzji regulacyjnej powinno być zobowiązanie OSD do przekazywania wszelkich posiadanych danych o infrastrukturze technicznej OK. Zasadnym jest także obciążenie OK kosztami takich

czynności (np. w formie jednorazowej opłaty). Są to bez wątpienia działania podejmowane przez OSD stricte związane z inwestycją OK. Koszty udostępniania danych o infrastrukturze są kosztami inkrementalnymi.

Podsumowując tę część omawianej rekomendacji, stwierdzić należy, że jeżeli OSD dysponują danymi inwentaryzacyjnymi powinni je udostępniać OK, jako dane niezbędne do projektowania linii telekomunikacyjnych, a usługa ta może być odpłatna.

Zdarzyć się może jednak sytuacja, w której OSD nie posiada jakichkolwiek danych o aktualnym obciążeniu słupów. W takiej sytuacji, projektowanie linii telekomunikacyjnej i rozpoczęcie prac instalacyjnych winno być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją infrastruktury energetycznej OSD w postaci wizji lokalnej z udziałem OK. Celem wizji powinna być między innymi ocena stanu technicznego słupów, rozpiętość przęseł, jak również ocena istniejącego obciążenia. W przypadku braku jakichkolwiek danych niezbędnych do wykonania projektu technicznego telekomunikacyjnej linii kablowej, wyniki inwentaryzacji powinny posłużyć jako dane wyjściowe do projektowania. Powyższe rozwiązania są praktykowane w innych krajach (np. Włochy, Francja, USA, Australia).